

ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบและเนื้อหารายการข่าวบนหนังสือพิมพ์

การดำเนินกิจการและการจัดรูปแบบขององค์กรธุรกิจสื่อมวลชน จะมีปัจจัยหลายประการทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์กรที่ส่งผลกระทบต่อรูปแบบการจัดองค์กร และเนื้อหาของสื่อมวลชน ปัจจัยภายในได้แก่ปัจจัยทางด้านการจัดการ การผลิต และบุคลากร ส่วนปัจจัยภายนอกองค์กรได้แก่ปัจจัยทางด้านการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบและเนื้อหารายการข่าวบนหนังสือพิมพ์ของช่อง 3 และช่อง 7 มีดังนี้

1. ปัจจัยเกี่ยวกับนโยบายของสถานีโทรทัศน์

เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการผลิตและการนำเสนอข้อมูลข่าวสารความบันเทิง เนื่องจากรายการข่าวบนหนังสือพิมพ์เป็นรายการที่ผลิตโดยสถานีฯ เกิดจากนโยบายของผู้บริหารที่ต้องการให้ข้อมูลข่าวสารความบันเทิงสู่ประชาชน รวมทั้งต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์รายการของสถานีฯ เพื่อโน้มน้าวและกระตุ้นให้มีผู้ชมรายการให้มากที่สุด เรื่องใดที่ทางผู้บริหารสั่งมาโดยตรง ย่อมเป็นสิ่งที่ดีที่ทีมงานหลีกเลี่ยงไม่ได้ ต้องนำเสนอข่าวนั้นๆ แต่จะต้องมีวิธีการที่ไม่ทำให้เป็นการโฆษณามากเกินไป ซึ่งผู้ที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบรายการข่าวบนหนังสือพิมพ์ได้ให้ความคิดเห็นดังนี้

“.....บางทีก็มี เพราะบางทีบริษัทเราต้องมีโฆษณา งานโฆษณาทำไม่ได้จริงๆ ถ้าเป็นประเด็นของบริษัทโฆษณาที่เราทำงานร่วมอยู่ เรายังอาจจะทำให้เขา แต่ว่าอะไรที่มันออกไปแล้วเป็นโฆษณาเลย ทำยาก แล้วก็จะเสียรายการเราด้วย นอกจากข้างบนจะสั่งมาต้องทำ เราก็อ่า.....” (มนรวิรินทร์ สุคันธปริย์, สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2541)

“.....นโยบายมีผลเยอะพอสมควร เพราะรายการที่เป็นรายการของช่อง เป็นรายการที่ช่องทำ บางครั้งเราทำออกไปหวังว่าคนดูจะชอบ ซึ่งมี feed back กลับมาว่าคนดูชอบจริงๆ อย่างที่เรา

ต้องการจะทำ แต่ปรากฏว่าผู้ใหญ่ไม่ชอบ ถ้าทำตามที่ผู้ใหญ่ชอบ บางที rating มันก็ไม่ได้ คนดูก็ไม่ดู.....” (สิริลักษณ์ แดงประเสริฐ, สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2541)

“.....มีแน่นอน แต่เป็นสิ่งที่เราเห็นด้วยเลยเรื่องนโยบาย ถ้ามองกันตามหลักแล้วเป็นสิ่งที่เราเข้าใจ เรารู้ว่าสถานี่ต้องการอะไร เราเข้าใจสิ่งที่สถานี่คิด คล้ายๆ กับสิ่งที่เราคิด ทำยังไงคนถึงจะดูสีสันบันเทิง ทำยังไงถึงจะดูสิ่งที่สีสันบันเทิงได้บอกกล่าว เราก็คิดเหมือนกับผู้ใหญ่คิดเหมือนกัน คือ ชาวต้องสนุก ชาวต้องโยนเข้ารายการให้ติดตามดูรายการแบบยาวๆ เต็มๆ แล้วคุณจะได้เห็นแบบที่เห็นในสีสันบันเทิง.....” (กมลเพชร เพชรใหม่, สัมภาษณ์, 24 เมษายน 2541)

นโยบายของทางสถานี่ฯ ถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อการนำเสนอข่าวบันเทิงของช่อง 7 เช่นกัน เนื่องจากเป็นรายการที่ผลิตโดยความต้องการของผู้บริหาร ซึ่งทางผู้ผลิตรายการข่าวบันเทิงของช่อง 7 ได้ให้ความคิดเห็นไว้ดังนี้ “.....มีพอสมควร ส่วนใหญ่จะต้องอยู่ในนโยบายของผู้ใหญ่ ถ้าเกิดจะตัดสินใจเอง แล้วไม่ถูกต้องก็จะลำบาก.....” (เบญจพร ทิพย์โถมสินธุ์, สัมภาษณ์, 19 สิงหาคม 2541)

“.....อินไซด์กว้างกว่าเส้นทาง เล่นได้ทั้งหนังต่างๆ เยอะเยอะ ให้เวลาเยอะ อยู่ที่ไอเดีย นโยบายก็คือ อย่าเอาดาราช่องอื่นมา พิกี่ screen เรื่องหนังเปิดกว้าง เส้นทางก็จะเป็นหนังของช่องเรามากกว่า อินไซด์ก็หลายค่ายได้เลย เปิดกว้างมากขึ้น นโยบายในการเลือกดารามา สัมภาษณ์ก็ต้องโดย sense อยู่แล้วว่าต้องเป็นดาราของเรา.....” (สัตตกมล วรกุล, สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2541)

รายการข่าวบันเทิงเป็นรายการที่เกิดจากความต้องการของสถานี่ฯ ที่ต้องการใช้เป็นช่องทางในการส่งเสริมรายการโทรทัศน์ของตน รูปแบบเนื้อหาที่ออกมาก็ย่อมที่จะต้องอิงกับนโยบายเป็นสำคัญ จะไม่มีอิสระในการนำเสนอเท่ากับบริษัทที่รับจ้างผลิตข่าวบันเทิง

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

ปัจจัยทางเศรษฐกิจย่อมต้องมีผลกระทบต่อผู้ผลิตรายการ เนื่องจากสถานี่โทรทัศน์ทั้ง 2 แห่งเป็นองค์กรธุรกิจเอกชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในเชิงพาณิชย์ ประกอบการเพื่อให้ได้ผลกำไรมากที่สุด ทุกรายการในผังรายการย่อมหมายถึงรายได้ที่จะนำเข้าสู่สถานี่ฯ แต่จะสามารถทำรายได้ดีขนาดไหน ก็ต้องขึ้นอยู่กับคุณภาพของรายการในสายตาของผู้ชมแต่ละคน ซึ่งจะมีความแตกต่างกัน รายการใดที่มีผู้ชมมาก ย่อมจะนำไปสู่การขายโฆษณาได้มาก แต่ในลักษณะการทำงานนั้น

รายการข่าวบันเทิงไม่ต้องขายโฆษณาเอง เพราะเป็นผู้ที่มีหน้าที่ผลิตรายการเท่านั้น ส่วนเรื่องโฆษณาก็จะเป็นหน้าที่ของฝ่ายขายโฆษณาไป รายการข่าวบันเทิงทางช่อง 3 นั้น ทุกรายการมีการขายโฆษณาด้วย ถ้า Rating รายการยังอยู่ในเกณฑ์ดี มีผู้ชมมากก็就不用มีผลกระทบ แต่ถ้า Rating เริ่มลดลง ทางฝ่ายโฆษณาก็จะมีการบอกกล่าวมายังรายการ เพื่อรายการจะได้ปรับปรุงต่อไป ส่วนข่าวบันเทิงช่อง 7 นั้นเป็นส่วนหนึ่งของรายการข่าว ไม่ได้มีการขายโฆษณาต่างหาก ดังนั้นจึงไม่สามารถสำรวจความนิยมรายการได้จากการวัด Rating แต่สามารถวัดได้จากการตอบรับจากผู้ชมทางจดหมาย หรือโทรศัพท์

ในการนำเสนอข่าวบันเทิงทางโทรทัศน์นั้น พบว่าบริษัทผู้ผลิตผลงานด้านความบันเทิงไม่ได้ค่าใช้จ่ายใดๆ ให้รายการข่าวบันเทิงของช่อง 3 แต่จะเป็นการเกื้อหนุนกันในลักษณะอื่น เช่น การเป็นลูกค้ามาซื้อโฆษณาในรายการของสถานีฯ ก็อาจจะมีการนำเสนอข่าวให้ได้ “.....เราจะมองว่าจะทำวิธีไหนที่จะเอาของเขามาอยู่ในรายการของเราได้ ให้เราสนใจไปทำข่าวเขาได้โดยไม่ต้องเสียเงินค่าโฆษณา เราต้องดูว่าเขาใช้เราเพื่อผลประโยชน์ของเขาหรือเปล่า แต่นอกจากบริษัทใหญ่ๆ ที่เป็นลูกค้ามาซื้อโฆษณาเรา นายสั่งมาว่าให้ไปทำให้เขาหน่อยนะ เพราะเขาเป็นลูกค้าด้วยดีมาตลอด เราก็ไปทำ แต่จะไม่เน้นเรื่องการโฆษณาสินค้าเขามากเกินไป เช่น ชินดี เป็น Presenter ผม เราก็จะไปทำให้เขา แต่ไปเจาะตัวชินดีมากกว่าที่จะพูดถึงผลิตภัณฑ์เขา.....” (มนรวิรินทร์ สุคันธปรีย์, สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2541)

“.....ไม่ต้องมาจ่ายอะไรกัน เพราะเป็นรายการของเรา ถึงแม้ในรายการดูหนังฟังเพลงก็ไม่มีเรื่องเงินเข้ามาเกี่ยวข้อง ถ้าไปรับมาก็ออกสถานเดียว.....” (บริสุทธิ์ บุรณะสัมฤทธิ์, สัมภาษณ์, 24 เมษายน 2541)

3. ปัจจัยด้านคู่แข่ง

คู่แข่งในที่นี้ หมายถึงสถานีโทรทัศน์อื่นที่เป็นคู่แข่งด้านการผลิตรายการ ต้องมีการแข่งขันกันเพื่อดึงดูดผู้ชมให้มากที่สุด รวมทั้งต้องมีความรวดเร็วในการนำเสนอ ในการทำธุรกิจใดๆ ก็ตามผู้ที่นำเสนอก่อนคือผู้ที่ได้เปรียบในด้านการตลาด รวมทั้งการมีประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ จะทำให้รายการเป็นที่รู้จักของผู้ชม การนำเสนอข่าวจึงต้องเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับสถานีตนเอง ไม่ว่าจะป็นกิจกรรม หรือดาราที่ต้องอยู่ในสังกัดสถานีฯ เช่นกัน จะไม่นำเสนอข่าวดาราข้ามช่อง

“....ถ้าเป็นช่อง 7 เขาก็จะพูดถึงละครของเขาไม่พูดถึงละครเรา สีสันบันเทิงจะพูดถึงละครกับรายการของเรา ไม่พูดถึงละครกับรายการของเขา ส่วนที่จะมีการแข่งขันกันก็คือ ดูหนัง ฟังเพลง เป็นข่าวสาธารณะ จะเป็นข่าวเดียวกัน เราเป็นข่าวบันเทิงที่ออกก่อนช่องอื่นๆ เหนือก็ถือว่าชนะแล้ว เพราะเราออกก่อนคนอื่น ถ้าไปทำข่าวหลายช่องเราต้องออกก่อน ถ้าไปช่องเดียวซ้ำหน่อยก็ไม่เป็นไร....” (กมลเพชร เพชรใหม่, สัมภาษณ์, 24 เมษายน 2541)

4. ปัจจัยเกี่ยวกับผู้ชมรายการ

ผู้ชมโดยส่วนใหญ่มีความสนใจในรายการโทรทัศน์ต่างๆ อยู่แล้ว ไม่ว่าจะป็นละคร เกมโชว์ ทอล์คโชว์ วาไรตี้โชว์ ฯลฯ การที่สถานีโทรทัศน์ได้นำเบื้องหลังของรายการต่างๆ มานำเสนอในรูปแบบของข่าวบันเทิง จึงได้ผลเป็นอย่างดี ผู้ที่มีความชื่นชอบดารานักแสดงหรือเรื่องราวเกี่ยวกับละครรายการต่างๆ ถ้าได้ดูรายการข่าวบันเทิงก็จะทำให้สนใจติดตามละครเรื่องนั้นๆ มากยิ่งขึ้น เพราะภาพต่างๆ ที่ได้เห็นในข่าวบันเทิงล้วนเป็นภาพที่ไม่ได้มีปรากฏในรายการจริงๆ เพราะจะเป็นภาพที่ไม่ได้ตั้งใจ ภาพหลุด การเกิดอุบัติเหตุ รวมทั้งเป็นการบอกกล่าวล่วงหน้า เพื่อการเตรียมชมละคร หรือ รายการนั้นๆ รวมทั้งการที่ผู้ผลิตได้ทำรายการก็ต้องเป็นสิ่งที่ผู้ชมสนใจ โดยสมมติตนเองว่าเป็นผู้ชม ผลที่ออกมาก็คือรายการได้รับความนิยม ซึ่งก็นำมาสู่รายได้ให้แก่ทางสถานี

“....ถ้าถามถึงในแง่ของคนดู พี่ก็ว่ายังใช้ได้ ก็ยังมีคนโทรเข้ามา เขียนจดหมายเข้ามา อยากดูเรื่องนี้ เขาก็พอใจที่เราให้รายละเอียดแบบนี้อยู่แล้ว....” (สิริลักษณ์ แดงประเสริฐ, สัมภาษณ์, 10 สิงหาคม 2541)

“....เราต้องดูว่าเขาสนใจรายการเรามากแค่ไหน มีการวัด rating โดยการดูจากจดหมายที่ส่งเข้ามาเล่นเกม ช่วงแรกเยอะมาก....” (สัตตกมล วรกุล, สัมภาษณ์, 27 เมษายน 2541)

“....การที่ผู้ชมละคร, รายการโทรทัศน์ ได้เห็นเบื้องหลังในข่าวบันเทิง จะทำให้เขาสนใจภาพที่จะออกเบื้องหน้ามากขึ้นทำให้แฟนละครรู้ความเคลื่อนไหวว่าละครมีจุดเด่นอะไรที่น่าดู ถ้าเขาได้ดูตัวอย่างในเส้นทางบันเทิง เขาจะได้เห็นเบื้องหลัง มันก็น่าสนใจกว่าการที่เห็นเบื้องหน้าอย่างเดียว การโปรโมทละครแต่ละตอนมันมีแต่เบื้องหน้า อันนี้ก็ให้ความน่ารักในอีกแง่มุมหนึ่ง มีคำพูดของ 3 หนุ่ม เป็นตัวกระตุ้นให้อยากดูว่าตอนนี้มีอะไร....” (เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ บริษัท เอ็กแซ็กท์ จำกัด, สัมภาษณ์, 10 กรกฎาคม 2541)